

UNDERVISNING

CARL-HENNING
PEDERSEN

LERETS BILLED -MAGER

Carl-Henning
Pedersen
& Else Alfelts
Museum

KÆRE UNDERVISER!

Med udstillingen "Carl-Henning Pedersen – Lerets Billedmager" bliver Carl-Henning Pedersens keramiske værker for første gang sat i centrum. De fleste forbinder den verdenskendte CoBrA-kunstner med eventyrlige og farvestrålende malerier, der sætter gang i fantasien hos både børn og voksne.

Samme eventyrlige univers møder vi i keramikken, der spænder over fine, poetiske, bemalede krukker, skæve og skrøbelige lerfigurer til gigantiske, magtfulde, monumentale udsmykningsværker. De keramiske værker er ligesom malerierne fyldt med fantasi, der i høj grad appellerer til børn og kan skabe fundament for mange spændende dialoger og ikke mindst æstetisk udfoldelse.

I dette katalog præsenteres du for undervisningsforløb for både indskolingen, mellemtrin og udskolingen udviklet specielt til udstillingen "Carl-Henning Pedersen – Lerets billedmager". Derudover kan du læse en introduktion til Carl-Henning Pedersen og hans keramiske værker. Denne introduktion vil på museet blive udfoldet for eleverne af en kunstformidler.

I forløbet **"Kalder alle fantasi eksperter!"** efterlyser vi Carl-Henning Pedersens store forbilleder – de mindre børn. Her tages udgangspunkt i en performativ tilgang,

hvor eleverne aktivt deltager i forløbet allerede hjemme på skolen, inden de som fantasi eksperter kommer til museet for at hjælpe en formidler med at undersøge de aldrig før udstillede keramiske værker samt skabe egne værker. Efter museumsbesøget arbejder de videre hjemme på skolen, hvor de skaber nye fantasiværker med inspiration i Carl-Henning Pedersen.

Carl-Henning Pedersens legendariske motivverden danner grundlag for forløbet **"En båd for alle" for mellemtrinnet og udskolingen**. Allerede hjemme på skolen stifter eleverne bekendtskab med Pedersens motivverden igennem en kreativ øvelse og dialog. På museet undersøger eleverne Pedersens motivverden, som den udfolder sig i de keramiske værker, sammen med en kunstformidler, der levende vil fortælle om Pedersens liv og kunst samt indbyde til åben dialog om udvalgte værker. Museumsbesøget afsluttes i værkstedet, hvor eleverne skaber egne værker med afsæt i udstillingen. Efter museumsbesøget kan eleverne arbejde videre i dansk og/eller billedkunst, hvor de kan skabe spontane og fantasifulde digte og/eller malerier med Pedersen som forbillede.

Jeg glæder mig til, at nysgerrige og forventningsfulde elever træder ind på museet klar til at hjælpe museets formidler med at undersøge Carl-Hennings keramiske værker og skabe egne værker.

Mest af alt glæder jeg mig til gode, sjove, frugtbare og konstruktive samarbejder med engagerede undervisere, der, ligesom jeg, ønsker at facilitere undervisning for børn, der skaber grundlag for oplevelse, fordybelse og virkelyst. Et samarbejde, hvor både børn og voksne kommer klogere ud på den anden side med en oplevelse i rygsækken og et stort smil på læben!

Med venlig hilsen
Helle Forbech Hvergel,
formidlingsinspektør, CHPEA Museum

Carl-Henning Pedersen,
"Mandsfigur", 1995.

FORMIDLINGSINSPEKTØR HELLE FORBECH HVERGEL

Helle er uddannet lærer med undervisningsfagene dansk, billedkunst og samfundsfag. Hun har derudover en kandidatgrad i didaktik med speciale i den åbne skole. Sidst, men ikke mindst, er Helle udpræget Carl-Henning Pedersen-nörd. **Kontaktinfo: chphc@herning.dk / 20 70 17 72**

Carl-Henning
Pedersen
med skulpturen
"Hellig Kvinde
med Dragekrop".
1966.

CHP om KERAMIKKEN

Nu er jeg jo ikke uddannet keramiker. Faktisk er jeg selvuddannet i alt, hvad jeg gør. Mit ønske var derfor at finde en keramiker, som jeg kunne arbejde sammen med. Royal Copenhagen fik den eminent dygtige keramiker, Bente Brosbøl Hansen, til at dreje en række fåde og krukker til mig, som jeg efter en vis tørretid bemalte. Ind imellem arbejdet med krukkerne har jeg leget med det rå ler og lavet en række mindre figurer. De skal opfattes som skitser – om de kommer videre, vil tiden vise.

”

CARL-HENNING PEDERSEN

– fra MÆLKEDRENG til STJERNERNE

Carl-Henning Pedersen (1913-2007) bliver født ind i en fattig arbejderfamilie i København i 1913. Faren er jord- og betonarbejder, og moren dør, da Carl-Henning er ti år gammel. Allerede som dreng og videre igennem sin ungdom arbejder han som mælkedreng for at bidrage til familiens økonomi. Ved siden af arbejdet finder han tid til politisk engagement i Danmarks Kommunistiske Parti.

I 1933 starter Carl-Henning på Den Internationale Højskole i Helsingør med en drøm om at blive arkitekt eller komponist. På højskolen møder han den unge malerinde Else Alfelt, der fortæller ham om det moderne maleri. Carl-Henning træffer nu valget om at blive kunstner, og Else bliver hans livsledsagerske og trofaste kritiker frem til hendes død i 1974. Sammen får parret to døtre.

Fra 1948 til 1951 er Carl-Henning en central del af den verdensberømte CoBRA-gruppe, hvorigennem han får sit navn og kunst slået fast internationalt. I 1958 tildes han den fornemme pris "The Guggenheim National Award for Denmark" for sine legende billeder, herunder det store maleri "Jordens frugter", 1957.

På en rejse til Jerusalem i 1975 møder Carl-Henning sit livs anden store kærlighed, arkitekt og fotograf Sidsel Ramson.

Carl-Henning Pedersen, "Jordens frugter", 241x396 cm, 1957.

De bliver gift i 1977 og erhverver sig vennen og malerkollegaen Karel Appels tidligere hus og atelier i Bourgogne, Frankrig, hvor mange af billederne fra Carl-Hennings senværk bliver til.

Efter sin død i 2007 kan Carl-Henning beskrives som mælkedrengen fra den fattige arbejderfamilie, der igennem hårdt arbejde og himmelhøje visioner maler sig hele vejen til stjernerne, og som i dag kendes og elskes af både børn og voksne over hele verden for sine farverige, fantasifulde kunstværker.

De monumentale værker

Efter hovedsageligt at have beskæftiget sig med maleri starter Carl-Henning i 1966 i en alder af 53 år sit arbejde med keramik. Første gang han arbejder med keramik, skaber han det største værk, han nogensinde kommer til at skabe, da han fra 1966-68 udfører den 1000 m² store keramiske udsmykning "Fantasiens leg om livets hjul" i den indre Angligård i Herning. Carl-Henning arbejder spontant og starter med frit fra fantasien at male direkte på muren i den indre gård med en pensel fastspændt på en lang bambuspind. Denne tegning bliver ikke det endelige værk og heller ikke en egentlig skitse. For Carl-Henning er det en måde at få en kropslig fornemmelse af det enorme kunstværk. Efterfølgende rejser han ad 14 omgange til en fabrik i Ratingen i Tyskland, der producerer alt fra toilet-kummer og håndvaske til keramiske facadefliser. For hvert besøg på den tyske keramikfabrik maler han en del af værket på keramiske fliser, som han placerer på gulvet og bemaler med sin lange pensel – igen spontant frit fra fantasien. De keramiske fliser bliver brændt ved 1200 grader, inden de bliver sendt til Herning, hvor de sættes op på muren og kommer til at danne Carl-Hennings hovedværk.

Resten af sit liv skaber han flere monumentale, keramiske udsmykninger herunder bl.a. udsmykningen af sit cirkelrunde museum, der åbner i Herning i 1976.

Carl-Henning Pedersen,
"Båd med menneske og fugl",
1995.

Figurer i ler

I 1960 køber Carl-Henning sammen med Else Alfelt et sommerhus og atelier i Bovbjerg på den jyske vestkyst, hvor de sidenhen tilbringer sommermånederne med arbejde og familie. Imellem arbejdet med maleri og mosaik eksperimenterer Carl-Henning med at forme en række figurer i ler. Figurerne er skabt i rå ler og er ikke brændt, da de senere skulle støbes i bronze. Egentlig er det bare for sjov – en slags leg, hvor Carl-Henning skaber figurerne uden f.eks. at glatte og udjævne dem, hvilket man ellers traditionelt ville gøre.

Mens han arbejder på porcelænsfabrikken Royal Copenhagen i 1990'erne, bruger han ind imellem tid på at skabe små, frie, fantasifulde figurer. Figurerne har skikkelser eller ansigter som mennesker eller dyr – måske noget midt imellem. De er formet hurtigt, og farverne ligger tykt ned over fladerne. Påført med små strøg får de figurerne til at flimre. Selv om nærmest hele paletten af farver optræder, er det de mørke toner, der dominerer. Det dystre kommer ikke mindst til udtryk i en lille serie af både med menneskefigurer med henvisning til færgemanden Charon, der fragter de døde sjæle over floden Styx til dødsriget Hades.

Royal Copenhagen

Kunsthistoriker og daværende formand for Ny Carlsberg-fondet, Hans Edvard Nørregaard-Nielsen, er i 1992 med til at skabe forbindelse mellem Carl-Henning og Royal Copenhagen. På fabrikken starter Carl-Henning i en alder af 79 år med at dekorere 300 mindeplatter til Frihedsmuseet. Spontant og med hurtige strøg maler han frit fra fantasien

sit favoritmotiv, fuglen, på hver enkel af dem. Efter platterne får han mulighed for at dekorere en række store fåde. I starten benytter han "Blå blomst-glasuren" fra det legendariske stel af samme navn. Ved at påføre glasuren i tykke lag med en kraftig penselføring opnår han et kraftfuldt udtryk, langt fra den traditionelle og meget pæne porcelænsdekoration.

Efterhånden udvider han farvepaletten og arbejder med andre former, materialer og teknikker.

I 1994 starter han et samarbejde med Bente Brosbøl Hansen, der er uddannet pottemager og uovertruffen frihåndsdrejer af skåle og fåde. Hun drejer ad flere omgange emner i forskellige størrelser og former, som Carl-Henning bemaler. Efterhånden, som fladerne bliver større, opnår Carl-Henning større fortrolighed med teknikkerne. Dette gør, at hans dekorationer bliver mere komplekse og i endnu højere grad nærmer sig det eventyrlige univers, vi kender fra hans billeder, og i sidste ende gør ham til *lerets billedmager*.

Carl-Henning Pedersen,
uden titel, 1996.

Den egentlige anledning til udstillingen "Carl-Henning Pedersen – Lerets Billedmager" er, at Carl-Hennings enke, Sidsel Ramson, generøst har doneret 36 af de keramiske værker, som han skabte på Royal Copenhagen, til CLAY Keramikmuseum.

Helle i dialog med en 7. klasse om
Carl-Henning Pedersen.

Carl-Henning Pedersen,
uden titel, 1995.

CARL-HENNING PEDERSEN. 1944

Vi må gøre alle mennesker til kunstnere! For de er det. De tror det bare ikke selv. De tror at kunst er noget man lærer, og som kun ganske særlige mennesker kan opnå at lære. De ved ikke, at kunsten bor i mennesket og kun kommer frem ved menneskets famlen og i menneskets leg med stenen, farverne, ordene og tonerne.

KALDER ALLE FANTASI- EKSPERTER!

Børn har den bedste fantasi

Børn var et stort forbillede for Carl-Henning Pedersen, når han skabte sin kunst. Det er nemlig børn, der har den bedste fantasi! Netop fantasi er nøglen til at kunne undersøge Pedersens værker. Derfor søger Carl-Henning Pedersen & Else Alfelts Museum børn, der som fantasieksperter kan undersøge Carl-Henning Pedersens keramiske værker.

Lad dine elever agere fantasieksperter på en tur igennem udstillingen "Carl-Henning Pedersen – Lerets Billedmager" sammen med en engageret kunstformidler, der levende fortæller om Carl-Henning Pedersens liv og kunst. Undervejs inddrages elevernes ekspertviden til at undersøge udvalgte værker. Hjemmefra har eleverne udfyldt et særligt ekspertbevis. Elevernes undersøgelser udløser forskellige speciemærker, der sættes på beviserne. Museumsbesøget afsluttes i værkstedet, hvor eleverne skaber deres egne værker.

Målgruppe: Indskoling.

Materialer: Ved booking pakkes ekspertbeviser og postkort til klassen, der kan afhentes på museet. De første 50 klasser, der booker et forløb, får også et gratis udstillingskatalog.

Mål

Med forløbet ønsker museet...

- At elever stifter bekendtskab med og bliver nysgerrige på Carl-Henning Pedersens liv og kunst.
- At elever bruger deres fantasi til at undersøge Carl-Henning Pedersens kunst.
- At elever eksperimenterer med at skabe egne værker med Carl-Henning Pedersen som forbillede.
- At elever og undervisere får en god oplevelse med kunst og oplever en sammenhæng mellem undervisningen i skolen og formidlingen på museet.

AKTIVITETER *for* MUSEUMSBESØGET

For at forberede sig på mødet med Pedersens kunst på museet kan eleverne stifte bekendtskab med hans karakteristiske motiver med afsæt i følgende:

- Del eleverne ind i små grupper.
- Alle grupper får udleveret postkort med CHP-værker fra forskellige perioder.
- Lad hver gruppe finde og klippe så mange CHP-motiver ud som muligt – fugle, mennesker, skibe, sole, stjerner og måner – find selv på flere...
- Lad eleverne gruppere motiverne således, at skibe kommer i en gruppe, fugle i en anden osv.
- Lad eleverne lime grupperne på et stykke karton.
- Lad eleverne individuelt udfylde fantasiexpertbeviserne og efterfølgende tegne deres favoritmotiv på bagsiden.

IDÉER TIL AKTIVITETER *efter* MUSEUMSBESØGET

- 1) **Fantasiporcelæn** (evt. billedkunst): Køb hvide porcelæns-
emner (tallerkener, fade, skåle) i den lokale genbrugs-
butik. Lad eleverne på spontan vis dekorere hvert deres
emne med porcelænsmalning eller -tuscher med inspira-
tion i Carl-Henning Pedersens keramik. Som alternativ
kan I bruge engangsservice.
- 2) **Fantasifortællinger** (evt. dansk): Lad eleverne skrive små
fortællinger (f.eks. fabler, eventyr eller digte) med deres
værker fra museet som hovedpersoner. Lav en udstilling på
skolen, hvor værkerne sættes op sammen med fortællin-
gerne. Lad eleverne læse op for andre elever eller forældre.
- 3) **Fantasibilleder** (evt. billedkunst): Udvælg et af Carl-Hen-
ning Pedersens karakteristiske motiver f.eks. fuglen eller
skibet og lad eleverne skabe deres egne fantasiudgaver
af motivet på spontan vis. Mal med malning (f.eks. med
lange pensler) eller tegn med oliekridt. Afslut evt. med je-
res egen udstilling af elevernes værker.

EFTER- LYSNING

KALDER **ALLE FANTASIEKSPERTER!**

**DUSØR
GIVES!**

**Carl-Henning Pedersen &
Else Alfelts Museum søger fan-
tasi eksperter til at undersøge
Carl-Henning Pedersens keramik!**

Carl-Henning Pedersen er over hele verden kendt for sine farvestrålende, fantasifulde malerier, som mange eksperter har undersøgt de sidste 80 år. Nu søger vi fantasi eksperter, der kan hjælpe med at undersøge Carl-Henning Pedersens keramik!

Carl-Henning Pedersen syntes, de sejeste i verden var børn. Børn er nemlig dem, der har den bedste fantasi – børn er **fantasi-eksperter!** Derfor er det netop børn, vi søger til at hjælpe os med at undersøge den verdensberømte kunstners keramik.

Carl-Henning
Pedersen
& Else Alfelts
Museum

EN BÅD for ALLE

I de mere end 70 år, hvor Carl-Henning Pedersen skabte tusindvis af legendariske kunstværker, holdt han sig inden for den samme motivverden og fastholdte ligeledes de samme overordnede tanker for kunsten. Med blandt andet de farvestrålende sole, eventyrskibene, de store hoveder med plads til masser af tanker og ikke mindst de karakteristiske fantasifugle ønskede han at skabe en fri kunst som fundament for en fri verden. Kunsten skulle ikke blot være for de få privilegerede, men for alle – rig som fattig, barn som voksen. Alle kan forholde sig til sole, skibe, hoveder og fugle, der på hver sin måde kan sætte tanker i gang og, hvis vi bruger vores fantasi, fortælle historier.

Lad dine elever træde ind i Carl-Henning Pedersens legendariske motivverden på en tur igennem udstillingen "Carl-Henning Pedersen – Lerets Billedmager" sammen med en engageret kunstformidler, der levende fortæller om Carl-Henning Pedersens liv og kunst.

På turen vil der være et særligt fokus på de både med forskellige fantasivæsner, som Pedersen skabte som små eksperimenter på Royal Copenhagen i 1990'erne. Undervejs inddrages elevernes fantasi og betragtninger til at undersøge udvalgte værker. Museumsbesøget afsluttes i værkstedet, hvor eleverne skaber deres egne værker.

Målgrupper: Mellemtrin og udskoling.

Materialer: Ved booking pakkes postkort til klassen, der kan afhentes på museet. De første 50 klasser, der booker et forløb, får også et gratis udstillingskatalog.

Mål

Med forløbet ønsker museet...

- At elever stifter bekendtskab med og bliver nysgerrige på Carl-Henning Pedersens liv og kunst.
- At elever bruger deres fantasi til at undersøge Carl-Henning Pedersens kunst.
- At elever eksperimenterer med at skabe egne værker med Carl-Henning Pedersen som forbillede.
- At elever og undervisere får en god oplevelse med kunst og oplever en sammenhæng mellem undervisningen i skolen og formidlingen på CHPEA Museum.

Carl-Henning Pedersen,
"Båd med tre mennesker
og en fugl", 1995.

AKTIVITETER før MUSEUMSBESØGET

For at forberede sig på mødet med Pedersens kunst på museet kan eleverne stifte bekendtskab med hans karakteristiske motiver med afsæt i følgende:

- Del eleverne ind i små grupper.
- Alle grupper får udleveret postkort med CHP-værker fra forskellige perioder.
- Lad hver gruppe finde og klippe så mange CHP-motiver ud som muligt – fugle, mennesker, skibe, sole, stjerner og måner – find selv på flere...
- Lad eleverne gruppere motiverne således, at skibe kommer i en gruppe, fugle i en anden osv.
- Lad eleverne lime grupperne på et stykke karton.
- Lad eleverne skrive på kartonet, hvad de forskellige grupper kan symbolisere og fortælle os.

IDÉER TIL AKTIVITETER efter MUSEUMSBESØGET

- 1) **Tegnedigte** (evt. i dansk): Carl-Henning Pedersen skrev også lyrik. Ligesom med billedkunsten er Pedersens lyrik kendetegnet ved at være skabt spontant frit fra fantasien. Lad eleverne gøre Pedersen kunsten efter ved at skrive spontane, modernistiske digte med afsæt i hans både. Skriv uden regler for versfodder, rim osv. Lad evt. eleverne supplere digtene med en lille tegning. Se et eksempel på et af Pedersens tegnedigte på den efterfølgende side samt tegnedigte lavet af elever netop ud fra Pedersens både.
- 2) **Maleri med lange pensler** (evt. i billedkunst): Lad eleverne skabe egne malerier med Carl-Henning Pedersens både som inspiration. Lad dem male med lange pensler i en spontan, fantasifuld proces præcist som Pedersen gjorde det. Penslerne kan laves ved at tape en pensel på en pind, et kisteskaft eller lignende.

Carl-Henning Pedersen,
uden titel, 1993.

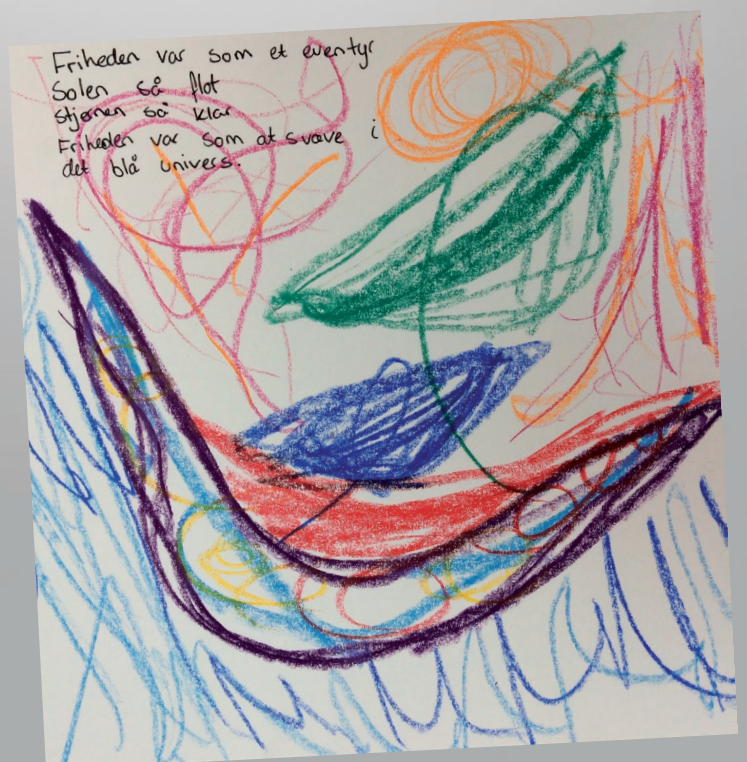
GRATIS UDSILLINGSKATALOG

til de første 50 klasser, der booker et forløb
– gælder både "Kalder alle fantasi eksperter!"
og "En båd for alle".

Carl-Henning Pedersen

Carl-Henning Pedersen,
"Hestearst med vinger", 1995.

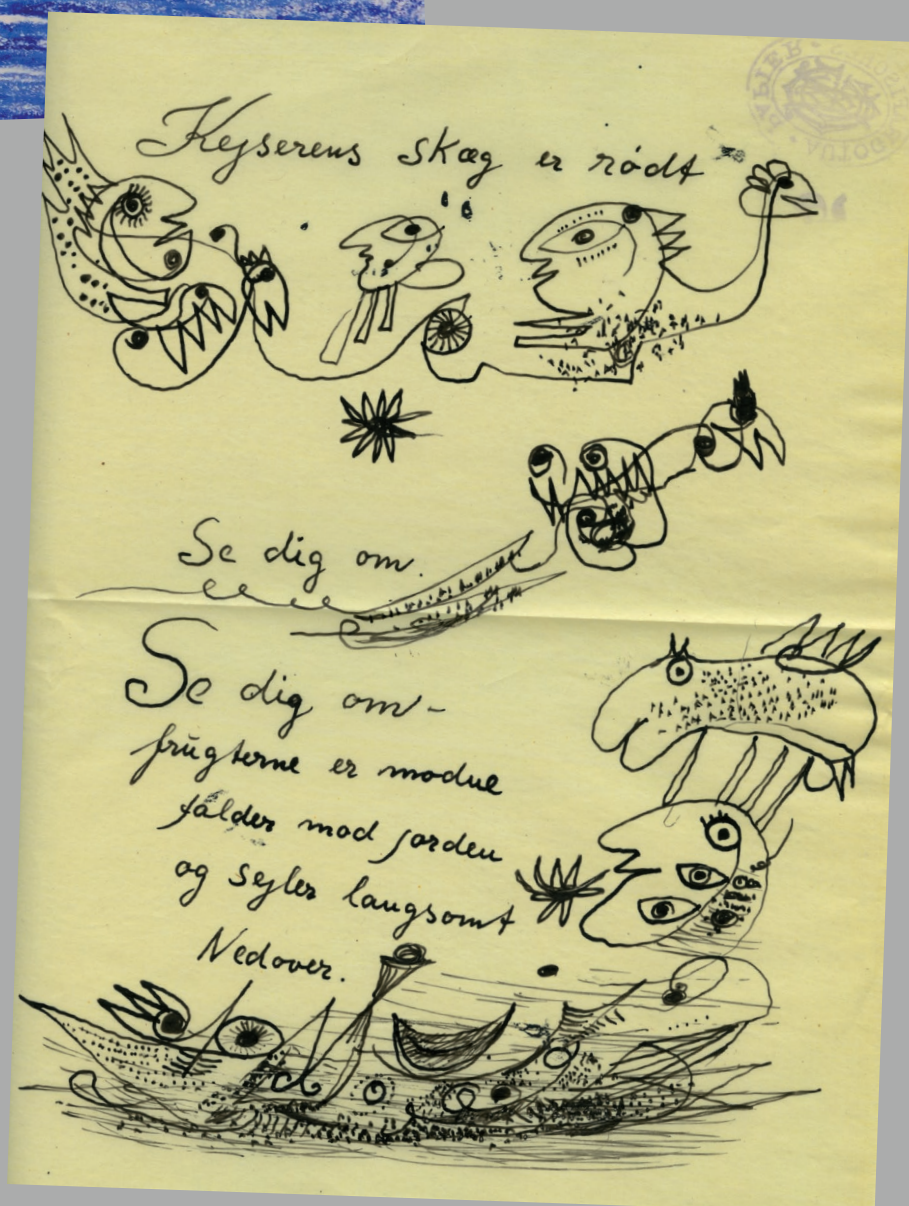

Frihed findes på den anden side
 Kærligheden eksistere efter den gamle bro
 Et nyt eventyr starter passere af hvad du gør
 Stjerner er fulde af hvidt lys

Tegne- digte

Carl-Henning Pedersen,
 "Kejserens skæg er rødt", 1995.

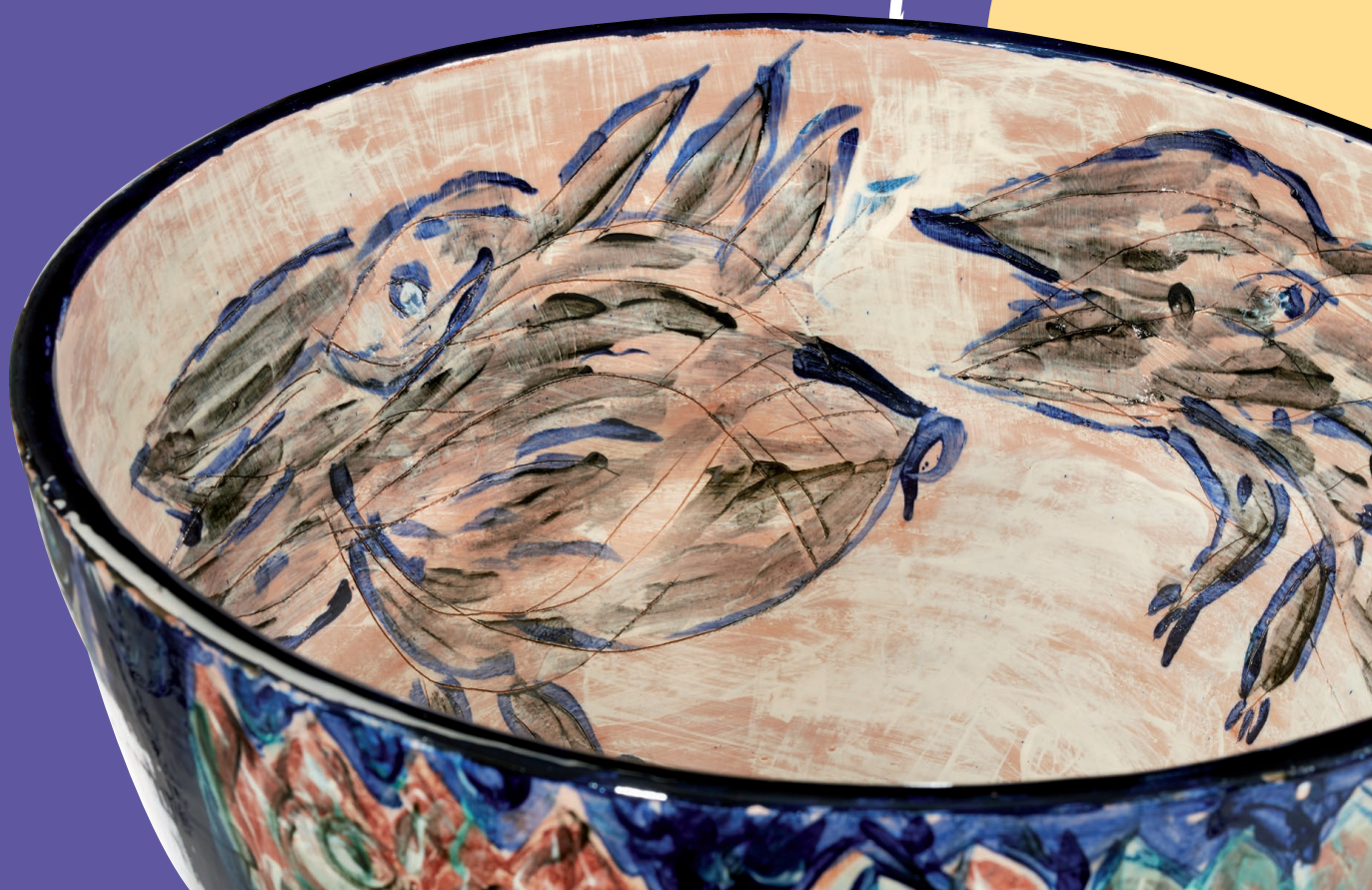
*Carl-Henning Pedersen maler
fliserne til den keramiske
udsmykning af Carl-Henning
Pedersen & Else Alfelts
Museum.*

CARL-HENNING PEDERSEN. 1944

I første række må vi have opmærksomheden henledt på de unge (...) Hvorfor arbejder de unge ikke med kunst i skolerne. Hvorfor skal de unge kun oplæres til at være maskindele i samfundet. Maskindele er nødvendige, men mennesket er mere end en maskindel, og det må siges til dem. Lysten til at skabe må aktiveres (...) Hvorfor bliver skolerne ikke udsmykket med det, børn og unge kan lave, er det ikke steder, hvor den kommende slægt lærer for livet. Og så læser og arbejder de uden om det vigtigste i livet, det at skabe i stoffet. Hvornår får de lov at give liv til tonerne? til leret? til stenen?, ordene? farverne?

Carl-Henning Pedersen,
uden titel, 1996.

DET PRAKTISKE...

Omvisninger og workshops skal bookes på forhånd og senest 14 dage før besøget. En omvisning og en workshop inkl. pause tager ca. to timer.

Skoler i Herning Kommune får gratis omvisning og workshop. Priser for skoler i andre kommuner findes på museets hjemmeside. Derudover har skoler i Herning Kommune mulighed for gratis at blive transporteret af kommunens kulturbus til og fra museet på udvalgte datoer. Læs mere om dette tilbud på: www.kultur.herning.dk/kultur/kulturbussen

Ønsker skolen at besøge museet på egen hånd, opfordrer vi til, at besøget meldes i forvejen.

SKOLER HAR ALTID FRI ENTRÉ PÅ MUSEET.

Alle spørgsmål vedrørende museumsbesøg og nærværende katalog rettes til museets formidlingsinspektør:

HELLE FORBECH HVERGEL
CHPHC@HERNING.DK • 20 70 17 72

En stor tak til fonde for støtte til udstillingen:

A.P. Møller Fonden
 15. Juni Fonden
 Augustinus Fonden
 Aage og Johanne Louis-Hansens Fond
 Toyota Fonden
 Beckett-Fonden
 Spar Nord Fonden
 Ege Fonden
 Midtjyds Skole- og Kulturfond
 Helle Mau Jensens og døtres almennyttige fond
 Carl-Henning Pedersen & Sidsel Ramsons Fond
 Knud Højgaards Fond
 Henny Sophie Clausen og møbelarkitekt Axel Clausens Fond
 Carl-Henning Pedersens fond

Carl-Henning
 Pedersen
 & Else Alfelts
 Museum